

Sygn. akt IV Ua 15/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 października 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Katarzyna Antoniak (spr.)

Sędziowie: SO Elżbieta Wojtczuk

SO Jerzy Zalasieński

Protokolant: st.sekr.sądowy Marta Żuk

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2018 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku E. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego i zwrot nienależnie pobranego zasiłku chorobowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 grudnia 2017r. sygn. akt IV U 260/17

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz E. Z. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

J. Z. K. A.E. W.

Sygn. akt: IV Ua 15/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 grudnia 2017r. Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 18 lipca 2017r. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej E. Z. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 5 lutego 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 30 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. i ustalił, że ubezpieczona nie ma obowiązku zwrotu pobranego za wskazany okres zasiłku chorobowego wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w łącznej kwocie 3 817,07 złotych, a ponadto zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz E. Z. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzją z 18 lipca 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonej E. Z. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 5 lutego 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 30 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. oraz zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za w/ w okres wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w łącznej kwocie 3.817,07 złotych. W uzasadnieniu stanowiska organ rentowy wskazał, że ubezpieczona miała orzeczoną niezdolność do pracy w okresie od 22 stycznia 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 16 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. W dniach 7 lutego 2014r., 13 marca 2014r. i 6 lipca 2016r. ubezpieczona wykonywała pracę dla płatnika składek (...) Centrum (...). Czynności określone w umowie zlecenia ubezpieczona rejestrowała w systemie informatycznym i zatwierdzała rozliczenia miesięczne. Za wykonaną pracę otrzymała wynagrodzenie. Ubezpieczona zrealizowała jedną z przesłanek utraty prawa do zasiłku chorobowego w postaci wykonywania pracy o charakterze zarobkowym. Zasiłek chorobowy za okres od 5 lutego 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 30 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. jest świadczeniem nienależnie pobranym dochodzonym od ubezpieczonej wraz z ustawowymi odsetkami.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczona wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do zasiłku chorobowego za okres od 5 lutego 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 30 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. oraz o uchylenie obowiązku zwrotu pobranego świadczenia, a także zasądzenie od organu rentowego na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kwoty 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ubezpieczona wskazała, że w okresach niezdolności do pracy nie realizowała żadnych czynności ze sfery zawodowej. W trakcie jej nieobecności w pracy wszelkie jej zadania i obowiązki wykonywała zastępująca ją w pracy koleżanka M. S.. Z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. w W. ubezpieczona co miesiąc pobiera symboliczne wynagrodzenie (za cały 2014r. – 134 zł netto, za cały 2016r. – 322,49 zł netto). Nadto zachowania te miały charakter incydentalny.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Rejonowy ustalił, że ubezpieczona E. Z. jest pracownikiem firmy (...) j. w B. zatrudnionym na stanowisku głównej księgowej. W tej samej firmie na stanowisku samodzielnej księgowej jest zatrudniona M. S.. Od około 2007r. ubezpieczona współpracuje z (...) Zakładem (...) na podstawie umów zlecenia, w ramach których u swojego pracodawcy zajmowała się prowadzeniem ubezpieczenia grupowego pracowników i raz w miesiącu zatwierdzała w systemie informatycznym zleceniodawcy deklaracje ubezpieczeniowe pracowników. W okresie od 22 stycznia 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 16 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. ubezpieczona była niezdolna do pracy i korzystała ze zwolnienia lekarskiego od pracy. Z tego tytułu firma (...) j. w B. wypłaciła jej zasiłek chorobowy za okres od 5 lutego 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 30 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. w wysokości 3.123,50 złotych. W dniach 7 lutego 2014r., 13 marca 2014r. i 6 lipca 2016r. czynności wynikające z umowy zlecenia zawartej z (...) Centrum (...) wykonała za ubezpieczoną jej koleżanka z pracy M. S.. Za wszystkie czynności wykonane w ramach umowy zlecenia dla (...) Centrum (...) w wyżej wymienionych dniach ubezpieczona otrzymała od zleceniodawcy wynagrodzenie.

W przedstawionym stanie Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie E. Z. okazało się uzasadnione. Sąd wskazał, że zgodnie z art.6 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2017r., poz.1368 ze zm.) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. W myśl art.17 ust.1 w/ w ustawy ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (por. wyrok z 5 kwietnia 2005r., I UK 370/04, OSNP 2005/21/342). W wyroku z 9 października 2006r. (II UK 44/06, OSNP 2007/19-20/295) Sąd Najwyższy podkreślił, że nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art.17 ust.1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodujące

utrata prawa do zasiłku chorobowego. Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 przywołanej ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, wymuszone okolicznościami.

Sąd Rejonowy wskazał, że z zebranego materiału dowodowego wynika, iż w dniach 7 lutego 2014r., 13 marca 2014r. i 6 lipca 2016r. czynności wynikające z umowy zlecenia zawartej z (...) Centrum (...) wykonywała nie ubezpieczona, a jej koleżanka z pracy M. S.. Okoliczność ta wynika ze spójnych i przekonujących zeznań ubezpieczonej i świadka M. S.. Obie panie wyjaśniły, że taki sposób działania M. S. wynikał z faktu, że świadek zastępowała ubezpieczoną podczas jej usprawiedliwionej nieobecności w pracy. Logiczne jest, że skoro obie pracownice zajmowały samodzielne stanowiska księgowych, to miały prawo, a wręcz obowiązek zastępować się podczas nieobecności w pracy. Ponieważ do obowiązków ubezpieczonej należały m.in. zadania wynikające z umowy zlecenia zawartej z (...) Centrum (...), to w razie jej nieobecności w pracy, np. z powodu choroby, M. S. poczuwała się do zastąpienia jej przy wykonywaniu tych obowiązków. Nie była to dla niej czynność na tyle skomplikowana, że nie dałaby sobie rady, gdyż do jej wykonania wystarczyło podanie hasła przez ubezpieczoną. Sąd w całości obdarzył wiarą zeznania ubezpieczonej i świadka M. S.. Okazały się one przekonujące i niesprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Powyższe rozważania doprowadziły do wniosku, że w okresie orzeczonej niezdolności do pracy od 22 stycznia 2014r. do 7 lutego 2014r., od 26 lutego 2014r. do 14 marca 2014r. i od 16 czerwca 2016r. do 8 lipca 2016r. ubezpieczona nie wykonywała pracy zarobkowej skutkującej utratą prawa do zasiłku chorobowego. Nie ma więc obowiązku zwrotu tego świadczenia za powyższy okres jako świadczenia nienależnego.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy zmienił zaskarżoną decyzję i w oparciu o wskazane wyżej przepisy i art.477¹⁴ § 2 kpc orzekł Sąd jak w sentencji wyroku. O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu uregulowaną w art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc, art.109 kpc i §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r. poz. 1804 ze zm.).

Od powyższego wyroku apelację złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wydanie orzeczenia ,tj. art.233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym poprzez przyjęcie, że aktywność zawodowa podjęta przez ubezpieczoną w okresie zwolnienia lekarskiego miała jedynie charakter incydentalny,
2. naruszenie prawa materialnego ,tj. art.17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art.84 ust.1 i ust.2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że podjęcie działalności zarobkowej w okresie zwolnienia lekarskiego nie stanowi podstawy do pozbawienia ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego oraz zobowiązania do ich zwrotu.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną przedstawione przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W przekonaniu Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się zarzucanych mu prawa procesowego i materialnego. W okolicznościach sprawy nie może być wątpliwości, że ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy nie wykonywała pracy zarobkowej. Przeciwnie temu ustaleniu twierdzenia organu rentowego stanowią polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Rejonowego. W sprawie niesporne jest, że w rozpatrywanym okresie ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim i w związku z tym była nieobecna w miejscu pracy i nie świadczyła pracy na rzecz swojego pracodawcy. Z tego względu nie wykonywała i nie miała

nawet technicznych możliwości wykonania żadnych czynności na rzecz (...) w ramach obsługi programu grupowego ubezpieczenia pracowników. Nie można bowiem nie zauważyć, że obsługa programu grupowego ubezpieczenia pracowników w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) była ściśle związana z zatrudnieniem ubezpieczonej w ramach stosunku pracy i z pełnioną przez nią funkcją głównej księgowej w (...) Spółce Jawnej w B.. Z niekwestionowanych przez organ rentowy zeznań ubezpieczonej oraz świadka M. S. wynika, że wobec niemożności osobistego wykonywania czynności objętych umową zlecenia, czynności te w postaci przesłania comiesięcznej deklaracji na temat liczby ubezpieczonych pracowników i wysokości ich składki, wykonał inny pracownik w/w Spółki ,tj. M. S. zatrudniona na stanowisku księgowej i każdorazowo zastępująca ubezpieczoną w okresie jej nieobecności w pracy. W celu wykonania tych czynności ubezpieczona telefonicznie przekazała świadkowi hasło do systemu. Działała przy tym nie w celu uzyskania wynagrodzenia, ale w interesie zatrudnionych u pracodawcy i ubezpieczonych w (...) pracowników, których danych dotyczyły przesyłane co miesiąc deklaracje. W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodzić się z twierdzeniem organu rentowego, że w okolicznościach sprawy pracą wykonaną przez ubezpieczoną było zlecenie (podzlecenie) drugiemu pracownikowi wykonania czynności w postaci przesłania deklaracji do (...). Taka interpretacja faktów przez apelującego prowadzi do wypaczenia treści art.17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, który sankcjonuje wykonywanie przez ubezpieczonego pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy. Fakty w sprawie są natomiast jednoznaczne. Ubezpieczona nie wykonywała pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, gdyż będąc świadomą niemożności wykonywania takiej pracy sporne czynności, jak również wszystkie inne należące do ubezpieczonej, wykonała za nią zastępująca ją pracownica. W tych okolicznościach Sąd Rejonowy prawidłowo stwierdził, że ubezpieczona nie pobrała nienależnie świadczenia z ubezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc apelację organu rentowego oddalił.

O kosztach procesu za drugą instancję Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z wynikiem sprawy na podstawie art.98§1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc i w zw. z §9 ust.2 i §10 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz.1804 ze zm.).